

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr.
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PAZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 29. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

A Szatmár megyei ellenzékhez!

Szatmár megyében egykor erős ellenzéki szellem volt... s talán most is van, de ez nem bizonyos. Mentül kevesebb életjelt ad valamely szervezet magáról, annál közelebb van a feloszláshoz... a halálhoz. Az élet mozgás, munka, tevékenység s a szatmár-megyei ellenzékben épen ezen élet-nyilvánulásokat hasztalan keressük. De talán alkalom vagy szükség sincs arra, hogy az ellenzék kényelmes nyugalmából kibontakozzék? Tényleg sokan így gondolkoznak: nincs most választás, tehát mire csináljunk zenebonát? — Majd a választáskor megmutatjuk, hogy sem meg nem haltunk, sem meg nem fogytunk! Csakhogy ennek az okoskodásnak az a nagy hibája, hogy nem logicus. A választások alkalmával, — mint a tapasztalás igazolja, — a nyers erőszak, a pressio, a hallatlan vesztegetés elnyomják az ellenzék majdnem az egész vonalon s megyénkből véres küzdelem árán is legfeljebb 2—3 embert tudunk beküldeni a parlamentbe; nem szabad tehát pusztán a választásokra támaszkodnunk. Aztán a legközelebbi választás — ha most, midőn az ország vitális érdekeiről van szó, némák maradunk, — akkor fog bekövetkezni, midőn már a mulasztást nem lehet jóvá tenni, a bajon nem lehet segíteni. A fővá-

rosban megteszik a legteljesebb előkészületeket a nemzet jogainak érvényesítésére, nekünk sem szabad többé a téllenség páráján pihenni. A kormány a parlamenti ellenzékkel játszik, mint egy nagy gyermek a lánggal, melyet bármely pillanatban elfojthat. A külső ellenzéknek kell megmutatni, hogy abban a lángban a nemzet hitének, reményének és honszerelmének tüze ég, melylyel nem lehet könnyelműen játszani. Négy hónap múlva a kormánynak elő kell állani törvényes intézkedésekkel... várhatjuk-e készületlenül a kormány javaslatait? Remélhetjük-e, hogy a szabadelvű többség csak azt fogadja el, ami előnyére lesz a nemzetnek? Ez a parlament — írja igen szépen egy kiváló ellenzéki férfi — több mint bizonyos, hogy azt fogadja el, amit hosszas huzakodás után Bécsben reáknyszerítenek. De ha a nemzet fölhasználja a hátralevő négyhónapi időt és kábultságából lassankint magához tér, ha öntudatosan foglalkozik helyzetével és mérlegeli a gazdasági kizsákmányolás következményeit, akkor teremthet négy hónap alatt olyan nemzeti áramlatot, melylyel számolni még a legmegátalkodottabb többségnek is kötelessége lesz. Azt hiszem Ugron Gábor levele nagyon alkalmas arra, hogy a nemzetet a kábultságából felrázza. Féléve már — írja, — hogy

a politikai élet minden terén vissza vonulni kezdtem, mivel tulnyomó részben romlott értelmiséggel és gyöngé néppel a függetlenség alkotmányos harcát diadalra vinni nem lehet. Van e ellenzéki férfi, kinek szívéig ne hatna a sebzett oroszlán e buesu kiáltása? Ime a mi Martell Károlyunk, a kormányt zuzó pöröly, a parlament szenvedélye, tüze és lelke visszavonul s vele együtt a nemzet legjobbjai elkeseredtek, mert azt hiszik, hogy küzdelmük meddő, hogy nem lelkesedik már a magyar a legnemesebb eszmékért, a hazáért és közjóért. Meg kell tehát mutatnunk a megmaradt vezéreknek, hogy velők éreztünk, remélünk és szeretünk.

Ne engedjük elhangzani az alkotmányért, a tiszta erkölcsökért a szabad meggyőződésért küzdők szavait, ellenkezőleg legyünk sziklatömbök, melyek tiszszeresen, százszorosán visszhangozzák a kimondott ígét. Rázzuk fel a szunyadó közvéleményt s főleg pedig a törvény által megengedett keretek közt tegyünk meg mindent, ami az ellenzéki zászló diadalát előmozdíthatja. Hívjunk egybe gyűléseket, tartsunk felolvasásokat, győzzük meg a kételkedőket, bátorítsuk a gyengéket, acélozzuk az erőseket s legyünk a központtal folytonos érintkezésben.

Egy ellenzéki.

TÁROZA

A szentatya gyémántmiséje.

Uj év első napján érte meg Ő szentisége XIII. Leó pápa áldozárságának 60 éves évfordulóját. Ünnepe volt ez az egész keresztény világnak. Az öröm, a hálaadás magasztos ünnepe. Milliók ajkáról hangzott fel a fohász, hogy Isten különös kegyelme szent-séges atyánkat, a kath. világ böles kormányzóját ily magas korról áldotta meg. Városunkban az ünnepélyes szent misét és hálaadó istentiszteletet Ő méltósága a püspök ur végezte a hívek sokaságának részvétele mellett. De mindenesetre legfenségesebb, legjobban megható volt az ünnepély lefolyása az örök városban, hol a szentatyát színről-színre látták, s közvetlenül az ő ajkairól hallották a hálaadó imát. Egy szemtanu, Huszár Elemér következőleg beszéli el e magasztos jelenetet:

A legveszedelmesebb január hónapban a Szent atya nem mert a Szent Péter bazilika főoltárán celebrálni, ott márczius 3-án, a

koronázása évfordulóján fog misézni, de ma sem akart csak a Sixtini kápolnában maradni, mert oda nagyon kevesen férnek be, hanem a *S. Pietro* ugynevezett *loggia di benedizione*-ját választotta a megható ünnepély színhelyéül. Mintegy másfélezer ember töltötte meg a hosszukás négyszögű termet, melynek erkélyéről utoljára május havában, b. *Fourrier* Péter és *Zaccaria* Antal szenttéavatásakor adta a Szentatya, áldását az alatt Szent Péter terén hullámzó beláthatlan sokaságra.

Fél nyolczkor már mindenki, akinek a *maistro di camera* kegyessége jegyet juttatott, elfoglalta helyét, ugy félkilenc felé végre hallatszott a svajezi alabárdosok kopogása s egyszerre egetverő evvívás tör ki: hozzák a pápát! Magasan a tömeg feje fölött emelik a sedia gestatoriát, melyen ül hófehérben a jubiláns pápa, vállán biborbársony gallérral, félig felemelkedve helyéről áldást oszt jobbával. S kendőjét lobogtatja a tömeg, lelkesen kiáltva:

— *Evviva il papa!*

Az idegennek, aki először hall éljenést templomban, kissé bántó ez, s színpadiasnak

találja, pedig hát temperamentum dolga ez csak s nem kell megbotránkozni rajta.

Karácsony előtti napon láttam a pápát a nagy fogadtatásnál, — mintha egészen más lett volna, mint ma. Akkor a jóságos atya volt, a ki ragyogó arccal fogadta gyermekeit, — ma a jó pap, a ki fölmagasztalt lélekkel, alázattal jön az Ur színe elé, hogy bemutassa a szent mise áldozatot. Határozottan azt a benyomást tette a pápa, a mit a német ezzel a szóval fejez ki angegriffen. Mit is érezhetett e pillanatban az a fehér alak? Óriási gondolat ez: 60 év előtt és ma!

Az oltár elé érkeznek. Letérdel a pápa s imádkozik, azután levetik vállairól a bibor gallért s miseruhába öltöztetik: ráadják a humeralit, albát, eingulust, stólat és casulát; ezután mondja a lépesdimát, tisztán, érthetően, mélyen meghajlik *Confiteorra* s segítség nélkül megy föl az oltárhoz, pontosan végez Glóriára minden előirt főhajást, s kifordul *Dominus vobiscumra* egészen. Aztán elmondja az aznapi miseimát, következik a Rómában minden napra parancsolt ima: a pápáért. Ő is elmondja. A mikor más pap

Tisztújító-közgyűlés.

Szatmár, jan. 10.

Előzmények.

A városi tisztújítás nem zaklatta fel társadalmunk békéjét. Megesett minden vihar nélkül! Még a gazdasági tanácsos ellen támasztott mozgalom is — csendesen elsimult. A közgyűlés előtt való napon tartott népes értekezleten a polgármester nyilatkozata — rendbehozta a dolgot. Konstatálnunk kell azonban, hogy a közhangulat még mindig abban a vélekedésben maradt: a város gazdasági ügyeit erélyesebb kezekbe kell letenni. Különben az érdeklődés nagy volt. A szó teljes értelmében telt házat láthattunk. Város-atyáink közül sokan a hirlapírók asztalához vagy a közönségnek fentartott helyekre szorultak. Főispán érkezését zajos éljenzés kíséri. A közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

— Rövid ideje, hogy önök közt vagyok, de örömmel tapasztaltam, hogy önök olyan tisztviselőket választottak a multban, kik e nemes város érdekeit igazán szívéükön viselik. Hogy ez így történt, az a város közönségének is érdeme, mert ki tudja választani az erőket. A multban így volt, reményem van, hogy így lesz a jövőben is, hova bizton tekintek. Köszönöm az ily nagy számban való megjelenésüket — a közgyűlést megnyitom.

Most a polgármester emelkedett fel. Beszél a meleg érdeklődésről, melylyel a főispán a város ügyei iránt viseltetik. Kéri, tartsa meg ezt a jövőben is. Majd felolvassa a szokásos polgármesteri jelentést, melyből kiemeljük a következőket:

A közbiztonság teljesen kielégítő vala. A Fűlenesestő munkálatai befejezvék. Most a mérnöki hivatal számítja, ki mit fog fizetni? A népkert rendezésének ügye már-már dűlőre kerül. A vágóhid vízvezetékekkel lesz ellátva. A zenekar elhelyezésének kérdését ismerjük. Az árvíz ellen való védekezés rendben. A hegyi vasut ügyét a miniszternél erősen sürgetjük.

Most pedig — így folytatta a polgármester beszédét — mint tudva van — általános tisztújítás lesz. Nem mulasztatom el, hogy a hála érzelmeit ne fejezzem ki azok

azt mondja: a te szolgádat, Leo pápát, — a pápa így mondja: engem, méltatlan szolgádat. Ma 60 éve ő is azt mondta: a te szolgádat Gergely pápát. Valjon gondolta-e akkor, hogy mint lesz 60 év múlva!

Elolvasta az evangéliumot is, — ezt egész csendesen olvassa — offertoriumra megszólal a méltán világhírű chorus, s egész a canonig tart az ének, offertorium után kézmosásra a magiordomo *Della Volpe* s a maestro di camera, Mgr. *Caggiano* jönnek segídezni, kívülök még a cameriere partecipanték, Croy hg. és *Mary del Val*, továbbá *Sembratovicz* érsek és *Fraknói* püspök vannak az oltárnál.

Elhallgatott az ének s levezik a pápa fejéről a fehér capuciumot, hajadon fővel marad: consecrál. Mélyen térdet hajt, aztán magasra emeli — Krisztus testét! Raphael esetjére méltó jelenet: a 60 éves papi jubileumát ülő pápa kezében Krisztus teste! Milyen dicső vagy te, katolika Egyház!

A szent kelyhet azonban alig egy kisit emeli fel, nyilván óvatosságból, a mint hogy egyáltalán nagyon vigyázva, lassan misézik. Utolsó evangélium után ketten ve-

iránt, kiknek bizalma e helyre állított; megköszönöm a bizalmat tisztársaim nevében is, kiket a közönség hat éven keresztül oly önzetlenül támogatott. A törvény rendeli, hogy a választás megejtessék. Vajjon a közönség megajándékoz e ismét bizalmával, nem tudjuk. Az önkormányzás természete, hogy belát a munkásság minden terére. A mi öntudatunk nyugodt, hogy városunk javára működünk. A város érdekének szelleme szerint nyilatkozzék meg tehát most is a közakarát. A hozandó határozatra kérjük szíves jóindulatukat. A város pecsétjét pedig átadom a főispán ur ő méltóságának stb. (Polgármester a teremből távozik.)

A választás.

Főispán ur kéri a közgyűlést, hogy a kijelölő bizottságba három tagot válasszon. Közfelkiáltással: *Farkas Antal*, *Jákó Mihály*, és *Böszörményi Károlyt* választják meg. Főispán pedig a maga részéről kinevezi: *Jandrisics Jánost*, *Uray Gézá*t és *Kiszeli Károlyt*. Szavazatszedő bizottság: *Jákó Mihály*, *Teitelbaum H.* és *Lengyel Endre*.

A polgármesteri állásra egyedül *Hérmán Mihály* pályázott. Éljen, éljen — zugott az egész terem. Minélfogva *Hérmán Mihályt* Szatmár szab. kir. város polgármesterének jelenti ki a főispán ur.

Igazán őszinte tüntetés fogadta most a belépő polgármestert. Perczekig nem tudott szóhoz jutni a főispán ur, ki őt meleg hangon üdvözölte. Következett az eskü letétele, majd a polgármester beszéde. A beszéd helyenkint emelkedett és mindvégig érdekes vala.

— A tisztviselőkar élete — ugymond — a város életével van összeforrv. Minket ide forraszt városunk érdeke. Tudjuk, hogy küzdenünk kell, de e küzdelemben vonzó példák bátorítanak! E törvényhatóság termében nemes alakok állanak előttünk, kiknek példája lelkesít, erősít. Kérem a főispán ur, a közgyűlés és az egész városi közönség szíves jóindulatát.

A kijelölő bizottság folytatja működését. Eredménye a következő:

Főjegyzőnek jelöli az egyedül pályázó: *Pap Gézá*t. Közfelkiáltással megválasztják.

Árvaszerki ülnöknek: az egyedül pályázó *Békéssy Gézá*t; megválasztják.

zetik le az oltár lépcsőin, azután hangosan mondja az általa rendelt imákat, melyeket ilyen mély áhitattal még egyáltalán senkitől se hallottam recitálni, mint épen a Szentatyától. Azután leveti a misemondó ruhákat s az evangélium oldalán karszékébe ül s nyomban kijön Marsolini a Szentatya házi káplánja s ugyanazon oitárnál, melyen imént a pápa misét mond, melyet a pápa mélyen meghajolva, imádkozva hallgat végig, azután az oltár háta mögé megy reggelizni.

Pár percz múlva ismét előjön, az oltárhoz megy és áldását adja a jelenlevőkre, aztán újra előállanak a sedia gestatoriával, a pápa biborköpenyegét borít vállára s megint szünni nem akaró evvívázás, kendő lobogtatás közt visszavonul.

S a feledhetetlen jelenet behatása alatt mindenki ezzel a gondolattal távozik: még ilyen szépen nem kezdődött uj esztendő, mint ez!

Közigazgatási tanácsosnak: az egyedül pályázó *Körösmezsei Antalt*; megválasztják.

Gazdasági tanácsosnak; (Tenkóczy Gyula a közgyűlés napján vette vissza kérvényét. Így ez állásra — úgy látszik nagyon nehéz körülmények közt) az egyedül pályázó *Oravec Jánost* jelölik. Megválasztják!

Tanácsjegyzőnek: az egyedül pályázó *Tankóczy Gyulát*; megválasztják.

Első aljegyzőnek: az egyedül pályázó *Raab Sándort* megválasztják.

Másod aljegyzőnek: az egyedül pályázó *Váry Antalt* megválasztják.

Tiszti főügyésznek: az egyedül pályázó *Vajay Károlyt* megválasztják.

Községi bírónak: az egyedül pályázó *Árokháty Vilmost*; megválasztják!

Pénztárosnak az egyedül pályázó *Kertészfy Gábort*; zugó tüntetések közt megválasztják!

Ellenőrnek: Ez állást szavazásra kellett bocátani. Bácskából *Horváth (N)* megeselekedte *Ferenczy Jánosnak* azt a szívesseget, hogy pályázott. Pályázata a törvény követelményeinek megfelelően — jelölték is. De hát hiába! A közgyűlés nagy óvációk közt tüntetett *Ferenczy* mellett — a miért azt hisszük, *Ferenczy* ur köszönő levelet fog írni *Horváth* urnak. *Ferenczy Jánost* tehát egyhangulag ellenőrnek választották.

Közygámnak: az egyedül pályázó *Joo Ignácot*; megválasztják!

Másodosztályu rendőrtisztnek egy esomó pályázó lett jelölve. Névszerint: *Koós Gábor*, *Papp István*, *Fürész Pál*, *Makay Sándor*, *Rédey Sándor*. Itt azonban nyilván — hiba volt a kréta körül. Az történt ugyanis, hogy a városnál már eddig is szolgálatban lévők egymással megegyezni nem tudtak. Mind-egyikük haladni akart — de mindegyikük maradt. Mert a szavazat megoszlott, hogy egy idegent juttasson be közzéjük. A szavazatok egymást kergették, míg végre *Makay Sándort* juttatták győzelemre. *Makay* kapott 30, *Koós* 26, *Papp* 17 és *Rédey* 9 szavazatot.

A választás után.

A szavazás után a városatyák csakhamar szállingózni kezdtek — a teremből. Pedig még volt ám elég tárgyalni való.

Igy szép jelenet következett, mikor a főispán *Oláh Andrásnak* mellére tüzte azt az ezüst érdemkeresztet, melyet nevezett *Oláh András* a királytól kapott, mert saját élete veszőlyeztetésével több embert huzott ki a Szamos hullámaiból. A főispán ur szép beszéd kíséretében adta át az érdemkeresztet, mire *Oláh András* som maradt adós, szépen kigömbölyített beszédben instálvánmeg a főispán urat, hogy alázatos köszönését a Felség trónja zsámolyához eljuttatni szíveskedjék. Kidülesztett mellel lépdelt aztán *András* a városatyák közt el. *Jandrisics* apát ur nyomban meg is nézegette *András* mellén az érdemrendet. *András* önérzettel szólott oda az apát urnak:

Nézheti ezt a nagyságos ur; nem vas ám ez!

Főispán ur most a következő kijelentést teszi: ifj. *Farkas Antalt*, *Schönflug* Jenőt és *Markovics* Benőt törvényadta jogomnál fogva tiszteletbeli tiszti ügyészszé, *Békéssy Gézá*t tisztb. főjegyzővé és *Tankóczy Gyulát* tisztb. tanácsossá nevezem ki. (Éljen!)

Ezután meglehetősen gyorsasággal a folyó ügyek kerültek tárgyalás alá:

hogy a lelkeszek személyes pótlékát a miniszter jóváhagyta; hogy az 1897. évben

évben előirányzott s vállalatokban végrehajtott, házilag kezelt munkálatok befejezést nyertek, hogy a zsadányi ut szabályozása megtörtént, *Sztanaczký* egykori számvevő óvadékát ki lehet adni, hogy a szinigazgató nem felelt meg a szerződésben kikötött föltételeknek és így — a szerződés jóvá nem hagyható stb. stb.

Lengyel István egykori városi tiszt fagsegélyért folyamodott. Uray Géza nem tagadhatván meg védő-ügyvédi tisztét, megkísérlő a fa ügyében a közvetítést, de — sikertelenül.

A közgyűlés különben a legjobb benyomást tette a hallgatókra. Főispán ur higgadt komolysága, a tisztviselői kar (előadók) értelmes, készültségre valló előadása arról győzték meg, hogy városunk törvényhatósága az ügy méltóságának magaslatán áll.

Visszapillantás.

Meleg szeretettel esüggünk szépen fejlődő városunkon. Minden mozgalmnak vagy legkisebb tevékenységnek, mely érdekeit van hivatva előmozdítani, legjobb tehetségünk szerint segítségére sietünk. A büszkeségnek bizonyos nemével rajzoljuk ki az ő szép jövődjét, melyre hazánk e nagy, fontos vidékén mindenestre hivatva van.

Eppen azért, most az év elején nem lesz felesleges dolog visszapillantást vetünk városunk életére. Mert ha az okos család meghányja — veti mindazon tényezőket, melyek szellemi vagy anyagi emelkedését vagy esélyeit okozták; tennie kell ezt egy városnak is, annyi száz és száz család állandó tüzhelyének

Városunk kétségtelenül igen előnyös helyzetben van — *kulturalis intézményeit* illetőleg. Iskoláink, még pedig jó iskoláink vannak igen nagy számmal. E tekintetben városunk lakossága ugyszólván paratlanul áll messze vidékek városai közt. Legfeljebb egy *polgári fi-iskolára* volna szükségünk, hogy módot és alkalmat nyújthassunk az *iparos pályára* lépő ifjaknak már kezdetül fogva a speczialis irányu kiképzésre. És itt meg kell roudanunk az igazságot, hogy t. i. e tekintetben az *állam* is tehetne értünk valamit. hiszen iskoláinkat — ugyszólván valamennyit — önértékű tartjuk fenn. Mas városok kapnak állami iskolákat sokszor — szükségtelenül is.

Jelszavunkká vált, hogy „*egyesült erővel!*” Városunk e jelszót nemcsak ajkain hordozza, de valójában meg is testesíti. Az egyesületek száma, iránya, pezsgő élete arról tesz tanubizonyságot, hogy a *szellemi munkát* itt nálunk nagyra becsülik. Van több irodalmi körünk, kaszinóink, ifjusági egyleteink, hol úgy a szellem megnyerheti táplálékát, mint a test üdülését. A *jótekonyság* terén is buzgón serénykedünk. Maga a *püspökség*, székeskáptalan itten való léte bő forrása a jótekonyságnak, ezen kívül a nőegyesület, filléregylet, népkönyha, ezres asztaltársaság, stb. stb. valóban áldásos munkát végeznek!

Mindazonáltal itt őszintén fel kell vetnünk egy kérdést. Ugy tudjuk, hogy a város is, szinte hihetetlenül szép áldozatot hoz a szegények rendes, talán heti vagy havi segélyezésére. Ugy hallottuk, majd husz ezer forint ez összeg! Vajjon ha mindazon forrásokat, melyekből itt e városban a nyomort, szegénységet ellensúlyozzuk, összegyűjtenők, nem lehetne e Szatmár városában *Egy nagy munkaházat létesíteni*, melyben a szegényeknél is kétségtelenül találkozó *munkaerőt*

kamatoztathatjuk! A munkabíró ember sohasem szegény, — ha van munkája. De szörnyű szegény és veszedelmes is lehet, ha folyton a társadalomtól kapja „*ingyen*” kenyerét. Midőn tehát városunk szépül, midőn annak felvirágzására annyit áldoznak, bizony gondolkodnunk kellene erről is — még pedig minél előbb.

Hogy mit teszünk városunk külső szépségének emelésére, mit áldoztak *polgáraink* gyalogjáróinkért, melyekkel ma már majdnem minden utczánk behálózva van, azt mindenki láthatja. Látják az idegenek is, kik nem győznek csudálkozni városunk ily *gyors* haladásán.

Mert sokáig szunyadtunk, annyi bizonyos! Az új nemzedéknek kellett pótolnia az elmúlt idők mulasztásait. Pótolnunk gyorsan és nagy áldozatokkal, nehogy visszamaradunkon sajnálkozzék a világ. Nagyobb, maradandóbb alkotásaink szinte egyszerre emelkedtek fel szemünk előtt! Mintha titáni kezek húzták volna ki a föld mélyéből!

Nem csuda, ha — míg egyszerű a merészebbek büszkeséggel, a lélek energiájával látták az emelkedést, addig mások aggodva csóválták fejüket, mert félték, hogy az emelkedést egyszerre keserves anyagi végkimerülés váltja fel . . .

Az aggodás, az előrevigyázat mindig jó. Ezt elítélni sohasem tudók. Azt azonban el kell ismernünk, hogy a városnak ezen annyira fontos rekonstrukciója elég *szerecsés kezekkel* van keresztül vive!

Csak most kell aztán vigyáznunk!

A keret megvan, a város szép; a kultura terén előkelő. Most arra kell törekednünk, hogy az *anyagis erőnk is izmosodjék*. A *kereskedelem, ipar, egyáltalán a gazdasági viszonyok javítására kell figyelmünket fordítani*. Valóban ha végig nézünk Szatmárhoz hasonló városokon, azt tapasztaljuk, hogy ott az állam segítő keze nagyon is szembeötlő. Dohánygyár, vasuti gépházak, ipartelepek stb. stb. mind megannyi mozgató az anyagi kérdésnek. Jól mondotta polgármesterünk a főispáni beiktató ünnepségen, hogy Szatmár nagyon messze esik az ország lüktető szívtől, a fővárostól és hogy bizony a végtagolás nem kellene úgy elfeledni, mint elfelejtetek minket, kik e nagy és fontos vidéken bizonyára nem megvetendő hivatást töltünk be, hogy a szív lüktetése élénk és hibátlan legyen.

Midőn tehát visszapillantunk azon nagy, városunk egész jövőjére kiható munkásságra, melylyel Szatmárnak arczatát mondhatjuk megváltozottának, ne feledjük el, hogy miként az ember boldogságát és megelégedését az ész és szív összhangzása hozza létre, úgy városunk nagyságának is ereje, alapja a szellemi és anyagi életnek harmoniája leszen.

Ugron Gábor, a függetlenségi párt nagytehetségű vezére, kit városunkban legutóbb a képviselő választások örök szennyfoltjául, pénz és a hivatalos apparatus minden eszközének forgalomba hozatalával elbuktattak, visszavonul a politikai szereplés teréről. Lelke keserőséggel és undorral van eltelve azon rendszer iránt, mely a politikai morált kiützte fent és alant, úgy az előkelők mint a nép szívéből. Levelében, melyet *Bartha Miklóshoz* intézett, s melyben elhatározásáról a nevét viselő pártkör tagjait tudósítja, erős kritikát gyakorol a megvesztegethető elem felett, mely az utóbbi évek folyamán számarányban megizmosodva száll

sikra a legkiválóbb hazafiak önzetlen törekvéseivel szemben. — Félve már, — így ir az elszigetelt tehetség, ki legelkeseredettebb ellenségeinek, a szabadelvűeknek véleménye szerint is még erőszakosságában is mindig *hazafi* volt, — hogy a politikai élet minden teréről visszavonulni kezdettem, mivel *tulnyomó részében romlott értelmiséggel és gyöngé néppel* a függetlenség alkotmányos harcát diadalra vinni nem lehet. Kemény vádak ezek: romlott értelmiség és gyöngé nép. De ki meri megezáfolni? . . . A szabadelvűek nem, pedig rájuk nehezedik a vád egész súlyával. Mert kik dolgoznak pénzzel és erőszakkal? . . . Kik vesztegették meg a politikai erkölcsöket? . . . Az ellenzék nem . . . Sem pénze, sem hatalma nincs hozzá . . . Sőt biztosan tudjuk, hogy aki ellenzéki voltát nyíltan be meri vallani, az sem pénzt, sem ígéretet nem rakott zsebre. Az ellenzék kicsire olvadt tábora az, melyhez az immoralitás még sem férközhetett. Annyi bizonyos, hogy *ők elből* szavaznak. A szabadelvűekről a mai viszonyok közt ezt állítani nem lehet, még arról sem, akit igazán meggyőződése vezérel, mert kétes, vajjon az a meggyőződés nem szenvedett-e valami mellékes ok nyomása folytán átalakulást. Ézt a szennyfoltot a pártnak, melyet bélyegez, el kellene hárítani magáról. Követelje a tiszta választásokat. Vesse ki a pénzt az alkotmányos küzdelemből, tüntesse el az erőszak fegyvereit. Igyekezzék visszavarázsolni azt a kort, melyben nem az önérdék, hanem a hazafiság dobogtatta a szíveket. Ha egyenlő fegyverekkel megyünk küzdelembe, akkor majd kölcsönösen tisztelettel lehetünk az *elvek* iránt, s egy párt homlokára sem lehet lesz rásütöni a gyalázat bélyegét. Addig pszt.

Az önálló vámterület behozatala érdekében a fővárosi iparosok és kereskedők országos mozgalmat akarnak május 1-re indítani, mikor a kérdés végleges döntés alá kerül. Magyarország összes iparosainak és kereskedőinek jóléte függ a koczkán — mint a kibocsátott felhívásban mondják — azért kell annak határozott és nyilvános kifejezést adni, hogy az önálló vámterület felállítását az iparosság és a kereskedői osztály Magyarország elsőrangú létérdekének tekinti. Nem elég a papiroson való megnyilatkozás, midőn a döntés közeledik, súlyt kell adni a kívánalmaknak egy országos mozgalom megindítása által. E mozgalom megindítása céljából f. hó 9-én értekezletet tartottak, mely alkalommal megállapították a legsürgősebb tennivalókat.

Előfizetési felhívás.

Lapunk az új esztendővel VII-ik évfolyamába lép. Programot nem adunk, mert nyílt kártyával játszottunk eddig, működésünket ismeri mindenki. Mi nem kimélünk sem pártokat, sem egyeseket, ha rászolgáltak a kritikára. Nem hajlongunk a hatalom előtt, hanem bonczkés alá vesszük törekvéseit, tudva azt, hogy kóranyagot gyakran csak fájdalmas műtét árán lehet a szervezetből eltávolítani.

A nép, a közvélemény óhaja parancs előttünk, melynek érvényt szerezni első kötelességünk. Mit sem törődünk a kislelkűek megvetésével, az érdekszövetkezetek leszólásával, bátran kimondjuk, a mi népünknek szívét nyomja, a mi közönségünknek fáj. A jognak és méltányosságnak védelmére kelünk még akkor is, ha a durva erőszak fegyvereit használnák ellenünk.

Hogy lapunk a vármegyében fontos missiót teljesít, abból is világos, mert az egészséges ellenzéki szellem ébrentartására minden erejével közreműködik. Laptársaink között egy sincs, mely szembe szállhatna az uralkodó rendszer káros törekvéseivel, — ezt jellegük tiltja. A „Heti Szemlét” tehát minden ellenzéki szellemű férfinak egész lélekkel támogatnia kell. Az ellenzéknek Szatmár vármegyében az egyedüli organuma.

Lapunk évről évre mindig nagyobb tért hódított közönségünk körében, aminek oka bizonyára az, hogy megértették szavunkat és népünk tudja méltányolni azt a küzdelmet, melyet a közérdek s az igazság győzelemre juttatása végett éveken keresztül kifejtettünk.

Bizalommal fordulunk tehát ezuttal is első sorban Szatmár város polgáraihoz, a vármegye, a körülfekvő vidék nagyközönségéhez, távolabb lakó jóakaróinkhoz és olvasóinkhoz, lássanak bennünket szívesen az új esztendőben is, terjeszszék jó embereik közt a „Heti Szemlét,” azt a lapot, mely a nagy közönség akarátának mindenkor bátor szószólója és harcosa.

Előfizetési ár egész évre 3 frt
félévre 1 frt 50 kr.

Iparosoknak, tanítóknak és szegényebb gazdáknak

egész évre 2 frt.
félévre 1 frt.

A viszonzlásra Isten velünk! Szatmár 1897. december 25.

Báthory Endre
a „Heti Szemle” szerkesztője.

Hirek.

Aranymise. *Novák* Antal nagyprépost e hó 6-án reggeli 7 órakor mutatta be az Urnak szent miséjét áldozásának 50 éves évfordulója alkalmából a székesegyház kápolnájában. A szent misén, mely alatt a magas kort ért főpapnak dr. *Lessenyi* Ferencz és *Unger* Lajos segítettek, — jó részben csak a kiterjedt család tagjai vettek részt. Ő méltósága a püspök személyesen, a káptalan tagjai testületileg fejezték ki jókívánataikat, ugy szintén testületileg jelent meg a kir. kath. főgymn. tanári kara, mely intézetnek az ünnepelt hosszú időn keresztül tanára, majd igazgatója volt; a tanító és tanítónőképző intézetek nevében dr. *Steinberger* Ferencz igazgató adott kifejezést ama tiszteletnek, őszinte ragaszkodásnak és hálnak, melyre a jubiláns, ki 22 évig mint tanfelügyelő állott élén ez intézetekben a nevelés és oktatás ügyének, szelid bánásmódjával és igazságérzetével mindenkit lekötelezett. Ezenkívül számosan keresték fel az agg főpapot tisztelői közül, hogy üdvözljék az emberi kornak e magas pontjánál ama férfit, ki egész életében a munka embere volt, s különösen fiatalabb éveiben oly lankadatlan tevékenységet fejtett ki a közügyek terén.

Főispánunk, gróf *Hugonnay* Béla ő méltósága vasárnap f. hó 9-én érkezett városunkba és őméltósága a Püspök ur szíves meghívásának engedve a püspöki palotában szállott meg, f. hó 10-én hétfőn a városi választó közgyűlésen vett részt és tegnap a fővárosba visszautazott.

Kitüntetett apáca. A valódi érdemet — mint látszik — nem lehet elrejtteni a zárda csendes lakóinak sem, kik az emberi-

ség ügyének önzetlen szolgálataért jutalmat egyedül Istentől, lelkiismeretük nyugalmában várnak. Erről tanuskodik a legújabbán kelt királyi elhatározás, melylyel Ő felsége *Schreiner* Dominikát, a paulai sz. Vinczéről nevezett irgalmas nőszerezet tagját, a mária-nostrai országos fegyintézet főnöknőjét, érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Ez a kitüntetés nemcsak az illető személyének, hanem dícsősége a szerzet összes tagjainak, mert ime királyi bizonyosságlevéllel van igazolva azon sokak szívében már régi idő óta táplált meggyőződés, hogy az apácát, bármely munkakörbe szólítsa őt a gondviselés, kötelességének lelkiismeretes teljesítése körül senki felülmulni nem fogja.

Gyászhir. *Rébay* Károly nyug. kir. járásbíró neje, szül. *Thierry* Berta életének 61-ik, boldog házasságának 42-ik évében f. hó 7-én hajnali 1 órakor elhunyt. A boldogult hült tetemeit Nagybányán f. hó 8-án d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő sz. mise áldozat Nagy-Bányán ugyanaznap, Erdődön f. hó 10-én lett bemutatva az Egke Urának. — Özv. *Ulfert* Antalné sz. *Verzár* Margit a Schönherr és Csasz családok rokona e hó 7-én Nagybányán elhunyt.

Szolgabírói kirendelés. A nagybányai járásba *Péchy* István szolgabíró szabadságidejének tartamára helyettesített Miskolczy Lajos a kitűzött időben az eskü letétele végett nem jelentkező, Szabó Ágoston nagysomkúti szbíró pedig súlyosan megbetegedvén, az alispán a nagybányai járásba Szombathy Ödön szolgabírót, a nagysomkúti járásba pedig Neupauer János szolgabírót ideiglenesen kirendelte.

Esküvő. *Réall* Károly az osztrák-magyar bank helybeli fiókjának főnöke e hó 8-án vezette oltárhoz Nagy-Károlyban *Wagner* Lajos ottani tekintélyes kereskedő és takarékpénztári elnök kedves és művelt leányát. Az esketési szertartást dr. *Wolafka* Nándor ezimzetes püspök, debreczeni plébános végezte.

Tanár képesítés. *Lőrincz* Gábor kegyesrendi áldozár, a nagykárolyi főgymn. tanára, a napokban tette le Kolozsváron jó sikerrel a tanári képesítő vizsgálatot.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Pályi* Bélát, ki városunkba való születésű, s csak nemrég fejezte be egyetemi tanulmányait, a nagysomkúti kir. járásbíróvához aljegyzőnek nevezte ki. — A pénzügyminiszter *Bencsik* Brunót a nagybányai bányai igazgatósághoz számgyakornoknak, — a pénzügyminiszter *Kassay* Károlyt a m. szigeti pénzügyigazgatósághoz számvizsgálónak, *Buchwald* Gyulát ugyanoda számtisztnek nevezte ki.

Eljegyzés. *Szinyei* Gusztáv turtarebesi r. k. tanító decz. hó 25-én jegyet váltott *Mózer* Géza debreczeni m. k. segédtelevkönyvvezető leányával — *Etelkával*. — *Ivanka* Lajos nagyszöllősi mérnök eljegyezte *Bóhn* Ottika kisasszonyt *Fancsikáról*.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter *Kurcz* Antal albirót, ki városunkba való születésű, a hódmezővásárhelyi járásbíróvához mint végleges székhelyére rendelte ki.

Gyászhir. Alantírottak fájdalmas szívvel tudatják a legjobb nő, gyermek, testvér és rokon *Csikós* Imréné született: *Greguss* Máriának mult hó 31-én reggeli 5 órakor, élete 30-ik, boldog házasságának 3-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele és hosszas szenvedés után történt elhunytát. A kedves halott hült tetemei 1898. Január hó

1-én délután 3 órakor Színházköz 1-ső számú háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint a hidontuli sirkertbe örök nyugalomra tették. Szatmár, 1897. december 31-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett! *Csikós* Imre férje. özv. *Greguss* Józsefné sz. *Barkóczy* Mária anyja. *Greguss* Ilona, *Greguss* Endre testvérei. özv. *Czcha* Flóriánné sz. *Barkóczy* Teréz nagynője. *Szimhart* Károlyné sz. *Csikós* *Etelka* sógornő. *Szimhart* Károly sógora.

Szatmár vármegye közigazgatási bizottsága e hó 7-én tartotta rondes havi közgyűlését. E gyűlésen elnökölt először *Hugonnay* Béla gróf, vármegyénk új főispánja, ki megnyitó beszédében kijelentette, hogy azon bizalom, melylyel a megyében találkozott, benne is visszhangra talált, s csak növekedik most, midőn szerencséje van ezen bizottság színe előtt megjelenni, hogy törvényadta jogánál fogva elnököljön. Kéri a bizottság tagjainak támogatását, de nem kívánja, hogy ezt előlegezzék, hanem csak akkor és addig ajánldozzák meg a támogatással a míg a vármegye nagy érdekeit szolgálja. *Nagy* László alispán válaszában a közigazgatási bizottság tiszteletét és ragaszkodását tolmácsolja, mert meg vannak győződve, hogy a főispán az igazság és méltányosság utai szerint fog kormányozni. Ezután megválasztották az egyes szakbizottságokat. Felkérték a főispánt, legyen szószólója a miniszternél, hogy a czégyen-matolési komp állandó hiddal esereltessek fel. *Nagy* László alispán a főispán tiszteletére diszebedet adott, melyen 25-en vettek részt.

A figyelmes miniszter. Dr. *Wlassics* Gyula valóságos belső titkos tanácsos, vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter, névjegyén és sajátkeze irásával kívánt boldog új évet a kir. kath. főgymnázim tanárkarának.

Jutalomjáték. *Déri* Béla jutalomjátékául f. hó 18-án kedden, színe kerül a „*Londoni koldusok*” című érdekes színmű. *Déri* B. a szatmári színtársulatnak törekvő s egyik leghetesebb tagja, ki distingvált játékkal sok kellemes estét szerzett a színház járó közönségnek. Melegen hívjuk fel jutalomjátékára az érdeklődők figyelmét.

Az „Ezres” finom-estélye f. hó 8-án este volt a Vigadó összes termeiben. A siker fényesség és anyagi jövedelmezőség tekintetében nem maradt mögötte a tavalyi meglepően kitűnő eredménynek. A nagy termet a városi elite közönség színe-java szokatlanul nagy számban töltötte meg, ami félreismerhetetlen tanubizonyossága a nemesen érző és gondolkodó publikum meleg érdeklődésének a fiatal jótékonyági egyesület áldásos tevékenysége iránt. Az „Ezres” tettekkel beszél: Ez idén 74 gyermeket ruházott fel s még tartalék tőkéje is maradt. — Arról meg nem beszélünk, hogy társadalmi életünk pezsgésének, élénk munkásságának, kedves összetartozandósági érzésének első rangú faktora. Az „Ezres” keblében egyesíti a társas élet életképes elemeit s a vidám derűtség, jartatlan élezes humor, — jó kedvű szórakozás tűzhelye. — A hölgyek, asszonyok, leányok nagy koszoraja ékesítette az estélyt. Urak, katonatisztek teljes számban, fiatal emberek nagy elegáns csoportjai lepték el a terem mindenikét. Mindenütt vidámság és pompás hangulat. A pénztárosok elégedett arccal mosolyogtak. A táncot jeles műsor előzte meg. A honvéd zenekar *Nyáry* karmester „Ezres” keringőjét adta elő bravúrral, — *Nagy* *Ilonka* kisasszony monológjával nagy hatást ért el, a közönség tüntető rokonszeny-

vel tapsolta és óvatiókkal halmozta el. — A Mándy pár duoi s Mándyné ő nagyságának zongora számai finom műélvezetet nyújtottak. A műsor utolsó számául Grosz Móricz ur sikerült képekben mutatta be Hérmán diszelnököt, dr. Fechtel elnök jótékonyágát, dr. Kelemen Samu diszszónok kettős arczképét. A felvilágosító humoros magyarázatokat, dr. Fodor Gyula igazgató szünni nem akaró derütséget keltett szellemes ötleteivel szolgáltatva. Az utolsó kép az ő pezguszon ülő képét és a művész portréját ábrázolta. Az éjféli szupé alatt dr. Fechtel János elnök élcezes tósztot mondott, s felköszöntötte a fényes mulató közönséget. Ugyancsak a szupé alatt jelent meg az „Ezres és Vidéke“ című kitünően szerkesztett, szellemi sziporkákkal, helyi vonatkozásokkal telt élelzap, melyek több száz példányát pengő pénzben fizetve a jelenlevők gyorsan elkaptokták. A táncz az uralkodó magas színvonalu hangulat hangos bizonyosságául katonai és cigány zene mellett a világos reggeli órákig tartott. — Hiába az „Ezres“ finom estélyének nincs párja!

A „Kölcesy-kör“ legközelebbi matinéjén mint halljuk — *Bajnóczy* Valéria k. a. *Bajnóczy* Géza színérváraljai doktor leánya fog szerepelni. A nagytehetségű ifju színésznő játéknak könnyedsége, eleganciája, alakításának igazsága és bensősége, s rokonszenves egyénisége által fényes sikereket aratott a kolozsvári, debreczeni, váradi színpadokon. A Kölcesy-kör meghívásából az látszik, hogy a kisasszonyt *mindünk is ismerik*. Kár hogy a színigazgató az ilyet nem veszi észre. Mert ha olykor-olykor a közönség kodvenczét fellépteti, míg egyrészt saját ügyének használ, amennyiben telt házat hoz össze, másrészt eleget tesz a közóhajnak, amit semmiesetre sem szabad figyelmen kívül hagyni, ha a publikumban a műpártolás iránti hajlamot fokozni kívánja.

A „Szent László Társulat“ czéljaira a következő kegyes adományokat vettem; Aiben Mátyás nyngalmazott főgymn. igazgatótól 1 frt. Méder Mihály r. k. elemi iskolai tanító 72 kr. A szatmári rk. tanítónő-képző III. éves növendékei 96 kr. Fogadják a nemesszivü adakozók a társulat nevében kifejezett hálás köszönetemet. Szatmár, 1898. jan. 8. Lengyel József egyházmegyei igazgató.

A tisztujítás Munkácsen minden nagyobb küzdelem nélkül folyt le. Egyedül a gazdasági tanácsos és az alkapitány választásánál volt erősebb mozgalom, mely azonban a régiék győzelmével végződött. Maradt tehát a tisztikar a régi. Polgármester *Cseh* Lajos, árvsz. ülnök *Hubert* Lajos, közgyám *Szilágyi* Sándor, mérnök *Cihlár* János, számvevő *Gáthy* Sámuel, pénztáros *Balogh* László, ellenőr *Friedländer* Salamon, adótiszt *Tóth* Gyula, gazdasági tanácsos *Forgách* Antal, alkapitány *Walla* Lajos.

Kraszna-Béltek lakosai ritka szép jelét adták Ő szentsége áldozópapságának 60 éves jubileumán Krisztus földi helytartója iránt érzett ragaszkodásuknak és hűségüknek. Ugyanis ujév napján reggel 1/29 órakor a községi képviselői tagok és az egyháztanács tagjai a község házában diszgyűlést tartottak, melyen a község egyik legbuzgóbb és legtevékenyebb lakosa *Grubermann* József földbirtokos a kath. világ örömnepéről szólott kath. testvéreihez. A gyűlés a szónok beszédén fellelkesülvén egyhangulag kimondotta, hogy e nap örömből teltben is kiveszi a maga részét, — testületileg fog megjelenni az ünnepélyes isteni tiszteleten és

este kivilágítást rendez. És a szó tetté vált. A gyűlés összes tagjai a község házából a nemzeti színű zászló után haladva pont 9 órakor testületileg jelentek meg a templomban, hogy az örömnepet méltató szt. beszéden buzduljanak. — Este a község fényesen ki volt világitva; a jobbmóduak gyertyái mellett ott lobogtak a szegények apró mécsesei is jelképeül ama szeretetnek, mely szívökben ég és lángol a szt. Atyáért. — 7 órakor az esti imára való harangozás után egyszerre megszólalt a község zenekara, először a templomelött állott meg és eljátszotta lelkesen a pápai himnuszt; s onnan a főutezán végig folyton a pápai himnust játszotta és éltette a szent Atyát. Különb községünknek jó kath. népe van. Ezt bizonyítja az, hogy rövid két év alatt e község népe 3300 frt áldozattal új iskolát épített, egy 3-ik tanítói állomást szerzett; a templom és a sekrestye deszka padimentoma *Schrádi* Gáspár kurátor 450 frt adományából terrazzó-mozaikkal cseréltetett fel, és a templom tornya *Bussen* Bernát 660 frt adományából órát kapott.

Az igazságügyi palota díszterme veszedelembé jutott. A padozat fölött elvonuló vízvezetéki cső megrepedt s a nagymennyiségű víz keresztül folyt a mennyezeten, a minék aligha nem az lesz a következménye, hogy a mennyezet, de a díszítés mindeneseire, leomlik. A mint észrevették, a csőt azonnal elzárták és a további vizömlést megakadályozták.

Köszönet nyilvánítás. Mindazon jó ismerőseimnek és barátainak, kik feledhetetlen gyermekem és nőm végtisztességén megjelentek, hálásköszönetet mondunk. Csikós Imre és özv. Gregus Józsefné.

Tanügy. A szatmár-ugocsa megyei róm. kath. Tanító-Egyesület esperesi körei között az *erdődi* is élénk tevékenységet fejt ki. Gyűléseit rendszeresen megtartják, és érdekes szakkérdéseket fejtenek meg. Bizony kívánatos volna, hogy a többi esperesi kerületek is — felébredjenek!

A dobrács-apátii szövőipar kiállítás, mely e hó 5-én nyílt meg városunkban a városháza tanácstermében s e hó 9-ig bezárólag volt látható, teljesen megfelelt a várakozásnak, sőt sok tekintetben felülmulta azt. A szép kivitellű, gyakran művészileg himzett tárgyak a meglepetés bizonyos nemével hatottak az emberre. Elismeréssel kell adoznunk *Mikolics* Szeréna kisasszonynak, ki az egyszerű pór népet ily mesteri művek alkotására kioktatta. A kiállítást *Jandrisics* János apát-plebános mint az egyesület elnöke remek beszéddel nyitotta meg, köszönetet mondott a kisasszonynak s kérte a közönség támogatását. Ezután *Hérmán* Mihály polgármester szólott, fejtegette az új iparág fontosságát, Erre a kiállítás átadatott a közönségnek. Debreczenből a kereskedelmi és iparkamara elnöke *Szabó* Kálmán és titkára dr. *Király* Ferencz is megtekintették a kiállított tárgyakat, s kijelentették, hogy a kamara az új iparágat magáévá teszi, kieszközli a kormány segélyét, s az iparkamara rövid idő alatt néhány szövőszéket állít D. Apátiban. A kiállítást vasárnap sorsolással zárták be, ahol minden belépő jegy játszott. Kihuzattak a 681, 244, 234 és 50. számok, melyeknek tulajdonosai a nyereménytárgyak átvétele végett ifj. *Jank* Károlynál jelentkezhetnek.

Arany és ezüst bányákat fedeztek fel Máramarosban. Gödemesterháza 9 tárnára bukkantak, hol az arany és ezüst erek közel

a felszínhez, alig 10—12 méternyre fekszenek. Szakértők azt vélik, hogy milliókra menő kincs van ott elrejtve a föld gyomrában, melynek kiaknázása már a közel jövőben kezdetét veszi. Remélik, hogy e vidék hazánknek egyik leggazdagabb aranytermő helye lesz.

A kath. kaszinó és Szatmáregyházmegyei irod. kör f. hó 16-án Jézus nevenapján egy 12 felolvasásból álló ciklust nyit meg. Az első felolvasó estély műsora a következő: 1. Orgonajáték négykézre, előadják: *Méder* Mihály és *Mondik* Endre. 2. Dr. *Wolkenberg* Alajos felolvasása a szocializmusról. 3. *Tirnanauer* Dezső zongorajátéka. 4. Dr. *Fodor* Gyula humoros felolvasása. 5. Solo férfi-négyes előadják; *Mondik* Endre, *Jaskovics* Ferencz, *Tóth* József, *Ekkel* Lajos. A felolvasó estély a *Czeecil-egyesület helyiségeiben* f. hó 16-án vasárnap este 6 órakor kezdődik. A felolvasó estély végeztével társas szórakozás a *kath. kaszinó* új helyiségében. Ezen estélyekre a két egyesület városunk közönségét ez uton is szives vendégszeretettel meghívja,

Az állandó vegyes felülvizsgáló bizottság az 1898. évben Szatmárnémeti szab. kir. városban a következő napokon fog egybeülni, u. m. Január hó 11-ik, Február hó 10, Márczius hó 4, Május hó 10, Junius 7, Julius 13 Augusztus 3, Október 13 és 26, November 9, és Deczember 6 napjain s szükség esetén a következő hétköznapiokon. Polgári elnökül kijelöltetett Szuhányi Ödön földbirtokos és helyettes polgári elnök gyanánt Óvári *Szeőke* Kálmán földbirtokos. Aki a kitűzött felülvizsgálati határidőre igazolás nélkül meg nem jelenik, kényszer eszközök alkalmazása mellett fog elővezettetni.

Hogy hegyi vasutunk kiépül-e tavaszra, kérdésessé vált azon bürokratikus késedelmezés miatt, melylyel közhivatalainkban az ügyeket el szokták intézni. Az engedély már régen megszületett, de menthetetlenül fenn akadt a miniszteriumban a hivatalos stellázsik valamely zugában és nincs reá mód, hogy a vállalkozó hozzá tudjon jutni, noha nov. 15. óta folyton sürgeti. Már most úgy áll a dolog, hogy ha januárban az engedélyt meg nem kapja, nem lesz képes a vasutat csak öszre kiépíteni, a mi városunk közönségére rendkívül hátrányos és költséges is. Dehát odafent úgy látszik, nem sokat törődnek senkivel. Egy helyi érdekű vasut nem is olyan fontos valami, hogy érdemes volna érte egy aktát idejében elintézni.

130 éves ember. Ritka mathusalemi kort ért, Ung vármegye Kosztrina községben Cseruj Rujkó (Hriczuv) földműves, — aki 130 éves korában halt meg pár napi szenvedés után; — ennek hitvese Keopánics Mária, ezelőtt csak négy évvel halt el szintén ilyen nagy életkorban, kivel egész életét élte le. Betegség sohasem voltak, csak 2—3 nap előtt mutatkoztak rajtuk betegség tünetei. Jártak keltek, dolgoztak folytonosan, sőt ami több, ezeket még megöszülteknek sem lehetett éppen mondani, mert hajuk csakis szürkülő volt. Ilyen, hogy az ungmegyei felvidéken többen érik el a nagy életkort, pl. 80, 90, 100 évet az gyakori, mert ilyenek vannak is és egészségesek is, akik közül kevesen öszülnek és dolgoznak egész fiatal erővel, de hogy 130 évet érjen el, az már csakugyan ritkaság, sőt hallatlan esemény.

Figyelmeztetés. A föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pót adónál számításba veendő kamatterhek bevallása 1898. évi január hó 31-re lett kitűzve; minthogy a kiküldött e vallomást sokan be nem ad-

ták, felhivatnak a t. adókötelesek, miszerint azt a kitűzött ideig e városi adóhivatalnál a hivatalos órák alatt elismervény mellett nyujtsák be. A szükséges űrlapok ingyen adatnak. Uj üzletek, vállalatok, melyek az 1897-ik évi kivetés után keletkeztek *III-ad oszt. béradó vallomás ive*, valamint *IV-ed oszt. kereseti adó alapját képező fizetés, kogy, nyugdíj és tiszteletdíjról és végül tőke kamat és járadék adó alapját képező jövedelem a kiosztott vallomási iveken f. évi január hó 15-éig a törvényes következmények terhe alatt szintén a városi adóhivatalnál beadandók. Szatmár, 1898. január hó 3-án. Novák Lajos főszámvevő.*

Győry Károly helybeli üvegkereskedését, hol izléses és jutányos áru finom czikknek vannak gazdag raktáron tartva, ajánljuk t. olvasóink b. figyelmébe.

Skarda Vilmosnak mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk t. olvasóinknak, különösen a ft. papságnak szives figyelmét. Tapasztalat szerint nevezett czég igen finom ruhákat, pompás kiállításban szállit.

Színház.

Első sorban *Lévay Sárka* vendég fel léptéről kell megenlékeznünk, ki az „*Üdvöske*” című operette czimszerepét játszotta szép sikerrel. Eltekintve hangjának lehetőszerű jellegétől, örömmel látuk viszont színpadunkon a játék elevenségét, s az alakítás játszi könnyedségét; mindkettő, — ha nem is pótolja teljesen a hangot, — de lényeges kelleke a primadonnának.

Várfalvy A. jutalomjátékáról ugyan azt mondhatjuk, mit az eddigiekről: nem sikerült. Nem szerencés gondolat volt tőle „*Romeo és Juliát*” választani jutalomjátékaul. Shakespeare nem vonzza a mi közönségünket, minek igen egyszerű oka van; tudjuk mi azt, hogy Shakespeare egy darabja a nagy természetnek, melyet mindig bámulnak, — azok közül való, akiket századok hagyományai a classicus névvel ruháznak fel, mintegy belénk nevelték az iránta való tiszteletet és elismerést: mindazáltal ma már csak úgy lehet hatása e minket nem érdeklő történeteknek, ha a bennük rejlő fenséges szenvedélyek megfelelő előadásban nyerne kifejezést, amit Szatmáron nem szoktunk remélni; ezért nem érdeklődik a mi közönségünk a shakespearei darabok iránt. — El kell ismernünk, hogy *Várfalvi A. Julia* szerepét ambícióval játszotta meg, de e szerep nem az ő temperamentumához való; maradjon ő meg a vigjátéki szendéknél. *Szatmári L.* *Romeo*ja érdekes, jellemzetes alak, de nem mindig a Shakespeare. *Déri* mint *Mercutio* igazi lovag volt. *Palotay* (*Benvolio*) szintelenül játszott. *Tisztay* *Lőrinc* barátot mélyebb tanulmány, — *Olasz* *Capulet*et lélektani alap nélkül adta.

A „*Nebántsvirágban*” *Lipsey J.* (*Denis*) aratott jól megérdemelt tapsokat a csekély publikumtól, ki nemcsak ügyesen játszott, de — kivételesen — igen szépen énekelt is. *Tisztay* *Floridorja* mulattató, *Déri* színigazgatója pompás sablon volt.

A minden évben kísértő „*Peleskei nótárius*” nem villanyozta fel a nézőket. *Tisztai* nagyon egyhangú nótárius, *Majosházi* szerencsétlen boszorkány, *Rózsahegy* tulságos izléstelen vasas német. Egyedül *Szekula S.* keltett élénk tetszést a bíróné kis szerepében gyújtó nótáival.

Az „*Eleven ördög*” zónaelőadása telt ház előtt szép sikerrel folyt le. Uj csak annyi volt az előadásban, hogy a beteg *Szatmári Á.* helyett *Palotai* játszotta *Ponponiuszt*, ki megállta helyét, — és hogy *Lipsey J.* ezuttal nem a jobb oldal, hanem a baloldal felé énekelt. Hogy *Szekula S.* most is ép oly utólrhetlen *Marianna*, mint volt az első előadások, főleges fölemlíteni.

Premiére is volt: „*A századvégi leányok.*” *Prevost* könnyű, szellemes, csillogó, de a dolgok mélyére nem ható talentuma csütörtököt mond ebben a társadalmi színműben. *Szocialis* proklamákat nem lehet úgy megoldani, hogy az ember oda esőditi a személyeket a színpadra, s tárczaszerűen az ajkukra adja a gondolatait. Drámát sem lehet irni eselekvény és jellegek nélkül. A vigjátékban még csak elnézzük a motiváció gyön-

geségeit, de egy tézites darab határozott egyéniséget követel, határozott indokolást s ez ebből a különben is végtelenül unalmas színműből teljesen hiányzik.

Az előadás a mű magaslatán állott, azaz gyenge volt s a gyengeség okát nagyrészt a szerzőre kell háritanunk. *Szegény Szatmári L.* váltig iparkodott *Maximot* drámailag elfogadhatóvá tenni, mégis a legdrámaibb jeleneteken a közönség — nevetett, ennek a szerep az oka. *Kápolnay Maudot* játszotta, elég erővel s gazdag színezéssel némely jelenetében. Neki csak egyet ajánlunk: ne beszéljen énekelve, illetőleg ne huzza a szavak végét. *Lipsey Jaquelin* szerepével igazi üdítő oáz volt a darab unalom sivatagjában. *Várfalvynak* hálátlan feladata volt s nem is felelt meg neki, *Tordai* sem erőltette meg magát értbető filozofiával.

Kőbányai Polgári Serfőző Részvény-társaság.

Van szerencsénk a t. közönséggel tudani, hogy

BEER SIMON urnál SZATMÁRON

FŐRAKTÁRT

létesítettünk, a hol közkedveltségnek örvendő söreink egy eredeti hordóinkban, valamint gondosan töltött palackokban mindenkor friss minőségben kaphatók.

A sörfogyasztók szives figyelmébe ajánljuk, hogy söreink az 1896. évi milleneumi kiállitáson **kitünő minőségért** a legmagasabb díjjal, a

DISZOKLEVÉLLEL

lettek kitüntetve és kérjük, sziveskedjenek sörszükségletük beszerzése végett nevezett főraktárunkhoz fordulni.

Kőbányai Polgári Serfőző
Részvénytársaság.

Önkéntes árverés.

Honvéd-utca 12. számu

házastelkemet,

mely áll **kovács-, kerékgyártó-műhelyből** és **két szoba, két konyhából**, — ugyancsak Honvéd-utca 12/a. számu **házastelkemet**, mely áll **2 szoba, konyhából**, folyó évi **január hó 31-én**

eladom.

Az érdeklődőket ez uton is fölhivom.

Mónus István.

3/1898 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 és 120. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíróság 1897. évi 31336. számú végzése következtében dr. Rózsa Vilmos ügyvéd által képviselt **Nemzeti baleset bizt. részv. társaság és társai** javára **Csepei Zoltán László** ellen 53 kor. 60 fil. és több tőkekövetelés s jár. erejéig 1897 évi szept. hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 336 frtra besült az alapfoglalási jegyzőköny 16—26 tétel alatt felvett butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szatmári kir. jbiróság 25276/1897. számú végzése folytán 53 kor. 60 fl. és több tőkekövetelés, 53 kor. 60 fl. után 1896. évi június hó 24. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 18 frt 02 krban bíróság már megállapított és egyéb költségek erejéig Sályiban leendő eszközlésére **1898. évi január hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a vonnizándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Szatmáron, 1898. évi január hó 2. napján.

Ádám Albert,
kir. bírósági végrehajtó.

523/1897 gtsz.

Hirdetmény.

Szatmárnémeti sz. kir. város a róm. kath. plebánia épület alatt levő 5-ik számú Botos Gyula által birt bolthelyiséget 1898 évi február 1-től azon időpontig, midőn a többi ez épület alatt levő boltoknak bérlete is lejár, tehát 1902 október 31-ig bérbe adja. — A nyilvános árverésnek alulírt hivatalában leendő megtartására folyó évi **január 14-ik napjának délelőtti 10 órája** tűzetik ki.

Ez oly felhívással van köztudomásra hozva, hogy az árverésben résztvenni kívánó 50 frt bánatpénzt letenni köteles és ez az árverésig beadható zárt ajánlathoz is hozzá csatolandó.

Különben a részletes feltételek addig is a hivatalban megtekinthetők.

Kelt Szatmártt, 1898. január 2.

Oravec János
gazd. tanácsos.

Hirdetmény.

A szatmár-németi népbank részvény-társaság

évi rendes

KÖZGYÜLÉSÉT

Szatmáron saját helyiségében

f. 1898. évi január hó 23-án d. e. 10 órakor fogja megtartani, mely közgyűlésre a részvényesek ezennel meghivatnak.

A közgyűlés napirendje:

1. Hitelesítő küldöttség választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1897-iki üzletéről, ezzel kapcsolatosan a számadások megvizsgálása, a tisztá nyeremény felosztása feletti intézkedés s a felmentvény megadása.
3. Négy igazgatósági tag megválasztása.

Szatmártt, 1898. évi január 3-án.

Az igazgatóság.

*) Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztendő jelentés, valamint az évi mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthetők.

1592/1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szatmárnémeti kir. törvényszék 1897. évi 16274 V. számú végzése következtében Korányi János ügyvéd által képviselt **ifj. Adorján Gedeonné** javára **ifj. Fekete Gábor** ellen 80 frt s jár. erejéig 1897 évi december hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 304 frtra becsült széna, sarju, ól, tengeri, tehén, borju, árpa, butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szatmári kir. jbiróság 24640/1897. számú végzése folytán 80 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi július hó 4. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 24 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Tiszabecsen leendő eszközlésére 1898. évi **január hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Szatmártt, 1898. évi január hó 4.

Ádám Albert,
kir. bírósági végrehajtó.

Saját készítményü fehéreneműim az ezredéves kiállítási éremmel kitüntetve.

A FARSANGI IDÉNYRE

ajánlom nagyválasztékú

BÁLI KELMÉIMET,

melyek a legújabb divat-szerintiek, valamint **menyasszonyi ke-lengyéket**, melyek állandóan nagy mennyiségben s a legszolidabb kivitelben vannak raktáron

HAZAI IPARCSARNOKOMBAN;

ugyszinte a legjobb minőségű **szepességi lenvásznak, damaszt asz-tal és ágyneműek, törülközők, törülők stb.**

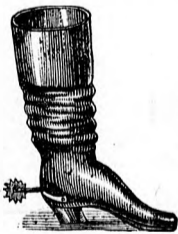
Kész szolgálattal

Páskuj Imre.

Saját készítményü fehéreneműim az ezredéves kiállítási éremmel kitüntetve.

Mérték nélküli megrendeléseknél kéretik egy használt lábbeli beküldése.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben öt év óta fennálló s jó hírnévnek örvendő s jelenleg ngs. dr. **Lengyel Géza ur Kazinczy-utca 3-ik számú házában levő**

czipész üzletemet

a modern kor összes vívmányainak megfelelőleg rendeztem be. Műhelyemben állandóan fővárosi munkásokat alkalmazok. Eddigi működésemmel az intelligens közönséget szerencsés voltam megnyerni. Lelkiismeretességgel, szakszerűséggel és különösen kiváló pontossággal arra törekszem, hogy a közönséget ezentul is magamhoz vonzzam.

Raktáron tartok mindennemű különlegességű finom és színes **bőröket**, mi lehetővé teszi, hogy a legjobb és legkönnyebb **báli czipőket** is elkészíthessem. Sürgős megrendeléseket 24 óra alatt is elkészítek.

A n. érdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérve maradtam

kész szolgálattal

Klein Ignác,

czipész.

Vidéki megrendelések gyorsan és a legpontosabban eszközöztetnek.

ORGONA-ÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolesőbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Magyarország legrégebb

egyházi szerek és zászlók gyára.

Oberbauer Alajos utóda,

József főherceg es. és kir. fensége
és Klotild főhercegné asszony ö es.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban.

Ötször kitüntetve.

Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvényekből dusan felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik góth-, román és renaissance-stylű ruhákban, valamint pontifikáló szerekben,

**Egyházi és egyleti zászlókban,
ércz- és faárúkban stb**

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Csillárpetroleum literenként 20 kr.

GYÓRY KÁROLY

ÜVEG, PORCELLÁN és LÁMPAGYÁRI FÓRAKTÁRA SZATMÁR, DEÁK-TÉR, (ANDRE-HÁZ.)

Ajánlom dusan felszerelt üveg és porcellán kereskedésem, mint legelőnyösebb bevásárlási forrást.

6 személyes étkezés legfinomabb carlsbadi porcellán feltűnően szép kivitelben 40 darabból összeállítva 14 frt 50 kr.

6 személyes étkező készlet kis összeállítással 26 drbból diszes festéssel és aranyozással 7 frt 80 kr.

6 személyes kávé, teás, fekete-kévé készlet finom carlsbadi porcellán 15 drbból domboru és sima kivitelben festett dus aranyozással.

1 személyes kávé készlet 3 frt 80 kr.

6 " teás " 4 frt.

6 " fekete kávé készlet tálcával 14 frt.

1 mosdókészlet 7 drb. festett aranyozással 5 frt 50 kr.

6 személyes majolika oszonnás készlet: 6 tányér, 1 talpas tál 3 frt. 50 kr.
Ivó-készlet honi gyártmány homályos sávval (vizes, boros, pálinkás készlet) 2 frt 90 kr.

Ugyanaz finom gravírozással 4 frt 50 kr,

tisztelettel

Gyóry Károly.

5 literenként házhoz szállítva.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1897-iki téli idényre:

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és diszes kivitelben. Szövetek méterszámra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olesón szállítatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.